

KVALITETSDEKLARATION

Trädgårdsodlingens struktur

Ämnesområde

Jord- och skogsbruk, fiske

Statistikområde

Jordbrukets struktur

Produktkod

JO0117

Referenstid

2023

Statistikens kvalitet	3
1 Relevans	3
1.1 Ändamål och informationsbehov	3
1.1.1 Statistikens ändamål	3
1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov	3
1.2 Statistikens innehåll	3
1.2.1 Objekt och population	3
1.2.2 Variabler	4
1.2.3 Statistiska mått	4
1.2.4 Redovisningsgrupper	4
1.2.5 Referenstider	4
2 Tillförlitlighet	4
2.1 Tillförlitlighet totalt	4
2.2 Osäkerhetskällor	4
2.2.1 Urval	4
2.2.2 Ramtäckning	4
2.2.3 Mätning	5
2.2.4 Bortfall	5
2.2.5 Bearbetning	6
2.2.6 Modellantaganden	6
2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig	6
3 Aktualitet och punktlighet	6
3.1 Framställningstid	6
3.2 Frekvens	6
3.3 Punktlighet	6
4 Tillgänglighet och tydlighet	7
4.1 Tillgång till statistiken	7
4.2 Möjlighet till ytterligare statistik	7
4.3 Presentation	7
4.4 Dokumentation	7
5 Jämförbarhet och sam användbarhet	7
5.1 Jämförbarhet över tid	7
5.2 Jämförbarhet mellan grupper	8
5.3 Sam användbarhet i övrigt	8
5.4 Numerisk överensstämmelse	9
Allmänna uppgifter	9
A Klassificeringen Sveriges officiella statistik	9
B Sekretess och personuppgiftsbehandling	9
C Bevarande och gallring	9
D Uppgiftsskyldighet	9
E EU-reglering och internationell rapportering	10
F Historik	10
G Kontaktuppgifter	10

Statistikens kvalitet

1 Relevans

1.1 Ändamål och informationsbehov

1.1.1 Statistikens ändamål

Syftet med statistiken är att ge en löpande bild av strukturen inom den svenska yrkesmässiga trädgårdsodlingens samtliga grenar, inklusive företagens beskaffenhet, storlek och fördelning, sysselsättning samt driftsledarnas ålder. Trädgårdsodlingen omfattar odlingen av köksväxter, frukt och bär samt prydnads- och plantskoleväxter.

1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov

Undersökningens resultat används av Jordbruksverket och EU:s statistikmyndighet Eurostat för produktion av ytterligare statistik, rapporter, marknadsbedömningar, utredningar och för planeringsverksamhet.

Statistiken används även av andra myndigheter, branschorganisationer, företag och privatpersoner som underlag för marknadsbedömningar, kalkyler, utredningar, analyser och prognoser.

Statistiken är väl lämpad för såväl nationella som internationella jämförelser över långa tidsspann.

1.2 Statistikens innehåll

Statistiken redovisar antal odlade företag, ytmått, sysselsättning och driftsledarnas ålder för den svenska yrkesmässiga trädgårdsodlingen under kalenderåret 2023.

1.2.1 Objekt och population

Målpopulationen utgörs av samtliga svenska yrkesmässiga trädgårdsföretag med odling om minst 200 kvadratmeter i växthus eller 0,25 hektar på friland. Objekten består av de enskilda trädgårdsföretagen.

Ett *trädgårdsföretag* utgör i det här fallet en inom trädgårdsodling bedriven verksamhet under en och samma driftsledning.

Med *trädgårdsodling* avser vi yrkesmässig odling av köksväxter, frukt, bär samt prydnads- eller plantskoleväxter på friland eller i växthus. *Köksväxter* omfattar grönsaker, rotfrukter, färska kryddor samt färska ärter, bönor, skott och groddar. *Prydnadsväxter* omfattar snittblommor, lökblommor i kruka samt kruk- och utplanteringsväxter.

Odling av potatis eller bönor, ärter eller linser för frysning, konservering, torkning eller industriell bearbetning samt skogsplantor från plantskolor ingår däremot *inte* i begreppet trädgårdsodling.

1.2.2 Variabler

Variablerna som redovisas är:

- *Antal företag* som odlade respektive redovisad gröda eller grödgrupp.
- *Areal* i hektar för samtliga frilandsodlade trädgårdsgrödor, fördelad på odlingsinriktning, storleksgrupp och län.
- *Växthusyta* i kvadratmeter för samtliga växthusodlade trädgårdsgrödor, fördelad på odlingsinriktning, storleksgrupp och län.
- *Antal personer* sysselsatta inom trädgårdsodlingen, fördelat på företagsanknytning (familj eller övriga), län, och årsarbetstid. För driftsledarna redovisas antal personer inom olika åldersintervall.

1.2.3 Statistiska mått

Statistiken utgörs av skattningar av typen *totaler* men redovisas i vissa fall även i form av *kvoter*.

1.2.4 Redovisningsgrupper

Statistiken redovisas som respektive odlingsinriktnings totalvärden för riket, samt uppdelad på län och i vissa fall företagens storleksklasser (baserade på företagens totala areal eller växthusyta ägnad åt odling av trädgårdsväxter).

1.2.5 Referenstider

Statistiken redovisar odlingens maximala utbredning under kalenderåret 2023.

2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Statistiken baseras i sin helhet på uppgifter inhämtade via en enkätundersökning. Säkerheten i resultaten bedöms vara mycket god, men går i sin helhet inte att kvantifiera.

2.2 Osäkerhetskällor

Undersökningen berörs av täckningsfel, bortfallsfel, mätfel och bearbetningsfel. De huvudsakliga källorna till osäkerhet i undersökningen torde vara täckningsfel och bortfallsfel.

2.2.1 Urval

Inget urval förekom. Undersökningen var en totalundersökning som omfattade samtliga företag i målpopulationen.

2.2.2 Ramtäckning

Populationsramen inkluderade en påtaglig *övertäckning* som bestod av företag som *inte* bedrev yrkesmässig trädgårdsodling på minst 0,25 hektar friland eller 200 kvadratmeter i växthus. Totalt utgjorde 896 av populationsramens 2 515 företag övertäckning, vilket motsvarar 36 %.

Eftersom undersökningen genomfördes i form av en totalundersökning påverkar inte denna typ av övertäckning statistiken (då undersökningen inte har något urval som kan påverkas).

I enstaka fall inkluderade populationsramen dubbletter av samma företag. Detta kan till exempel ske då ett företag överlåtits och vår populationsram inkluderar både den gamla och den nya driftsledningen. Denna typ av övertäckning kan leda till överskattningar. Därför lägger vi stor möda under hela undersökningens gång på att identifiera och undanröja dubblettföretag. Som helhet bedömer vi att övertäckningen har liten inverkan på statistikens tillförlitlighet.

Undertäckning kan förekomma i den mån trädgårdsföretag inte är registrerade som just trädgårdsföretag i något av de register som används som bas för populationsramen (SCB:s företagsregister, Jordbruksverkets Lantbruksregister, Jordbruksverkets stödsystem samt företag certifierade för ekologisk odling av trädgårdsväxter).

Samtliga registerutdrag gjordes i slutet av 2023, varför undertäckning till följd av nystartade företag som ännu inte registrerats är försumbar. Vi bedömer att den totala eventuella undertäckningen inte påverkar resultaten nämnvärt.

2.2.3 Mätning

Mätfel består av inlämnade uppgifter som inte speglar verkliga förhållanden. Under inhämtningen och bearbetningen av data gjordes kontinuerliga kontroller av insamlade värden, både gentemot tidigare inlämnade värden och genomsnittliga värden för respektive variabel.

Misstänkt felaktiga värden kontrollerades i största möjliga mån gentemot uppgiftslämnaren. Kraftigt avvikande eller utelämnade värden imputerades med typiska värden för respektive variabel.

Mätfelet bedöms ha liten påverkan på statistikens tillförlitlighet.

2.2.4 Bortfall

Det totala antalet företag för vilka vi inte fick in några uppgifter uppgick till 218 stycken. Av dessa 218 företag kunde 183 stycken verifieras som aktiva företag med yrkesmässig trädgårdsodling på minst 0,25 ha friland eller 200 kvm i växthus. För dessa 183 företag har senast kända uppgifter imputerats från de tre senaste årens undersökningar och/eller registerdata och/eller uppgifter från företagets webbplatser. De återstående 35 företagen som inte kunde nås och för vilka inga data fanns att tillgå ingår inte i statistiken.

Eftersom resultaten inte har korrigerats för dessa 35 företag, är de presenterade uppgifterna i statistiken något underskattade. Baserat på antagandet att de 35 företagen speglar populationsramen i övrigt men *inte* utgör den största tiondelen företag sett till respektive variabel, uppskattar vi att de saknade företagen omfattade en frilandsareal på 83 hektar och en växthusyta på knappt 43 000 kvadratmeter samt 96 sysselsatta personer. Detta motsvarar 0,6 % av den totala frilandsarealen, 1,5 % av den totala växthusytan och 0,7 % av det totala antalet sysselsatta personer i den presenterade statistiken.

Det partiella bortfallet (där vi fått in vissa men inte samtliga relevanta uppgifter från företagen) varierade beroende på variabel och redovisningsgrupp. Det partiella bortfallet har i första hand imputerats med

typiska värden för liknande företag. I andra hand imputerades tidigare kända värden för respektive företag och variabel. Den vanligaste typen av partiellt bortfall utgörs av saknade skördeuppgifter, då många företag helt enkelt inte har dessa uppgifter tillgängliga.

2.2.5 Bearbetning

Bearbetningsfel kan förekomma genom felaktig digitalisering av data, felaktiga ändringar av avvikande värden, felaktiga imputeringar och felaktiga beräkningar. Korrekturläsning av såväl data som beräkningar har skett löpande vid ett flertal tillfällen under dataanalysen, varför vi uppskattar att digitaliserings-, ändrings- och beräkningsfelen är små. Den största källan till bearbetningsfel består antagligen av imputerade värden som inte speglar verkligheten. Som helhet bedöms bearbetningsfelen ha liten inverkan på statistikens precision.

2.2.6 Modellantaganden

Vid imputering av partiellt bortfall har vi antagit att företag med likartad areal eller produktion också har likartad avkastning. Eftersom antalet imputeringar av partiellt bortfall är litet för stora företag bedömer vi att dessa imputeringar har liten inverkan på statistikens tillförlitlighet.

Imputering med senast kända värde utgår från att företaget har samma omfattning och avkastning på odlingen som tidigare år. Detta innebär att statistiken får en viss "tröghet" då en del av förändringarna från år till år inte fångas upp.

2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig

Statistiken består av slutliga skattningar av samtliga målstorheter. Någon preliminär statistik för trädgårdsodling publiceras inte.

3 Aktualitet och punktlighet

3.1 Framställningstid

Statistiken framställdes under en period av drygt sex månader i direkt anslutning till referensperioden. Arbetet inleddes i december 2023 och avslutades i juni 2024.

3.2 Frekvens

Statistiken över trädgårdsodlingens struktur redovisas vart tredje år. Den förra undersökningen genomfördes 2021 och gällde referensåret 2020. Nästa undersökning kommer att genomföras 2027 och kommer då gälla referensåret 2026.

3.3 Punktlighet

Publicering skedde den 4 juli 2024 i enlighet med publiceringsplanen för Sveriges officiella statistik.

4 Tillgänglighet och tydlighet

4.1 Tillgång till statistiken

Statistiken presenteras som öppna data i Jordbruksverkets statistikdatabas, och redovisas även i en webbrapport med namnet *Trädgårdsodlingen struktur 2023* och produktnummer JO0117. Vissa uppgifter återges även i publikationen *Jordbruksstatistisk sammanställning*. Allt material finns fritt tillgängligt på Jordbruksverkets webbplats.

Uppgifterna delges också EU:s statistikmyndighet Eurostat i delvis omarbetad form. Eurostat publicerar i sin tur dessa uppgifter i en databas som är fritt tillgänglig på Eurostats webbplats.

4.2 Möjlighet till ytterligare statistik

För tillgång till ytterligare statistik och bearbetningar görs förfrågningar till Jordbruksverkets statistikenhet (kontaktuppgifter finns nedan).

4.3 Presentation

Resultaten presenteras i form av tabeller, kommenterande text och förklarande figurer.

4.4 Dokumentation

Denna kvalitetsdeklaration samt dokumentet *Statistikens framställning* utgör undersökningens officiella dokumentation. Ytterligare dokumentation finns bilagt källmaterialet och kan i viss mån lämnas ut på förfrågan.

5 Jämförbarhet och sam användbarhet

5.1 Jämförbarhet över tid

Eftersom vissa tidigare undersökningar (framför allt Trädgårdsproduktion 2008 och 2011) led av en viss undertäckning, utvidgade vi sökningen efter trädgårdsföretag i efterföljande undersökningar, som därför omfattar en betydligt större populationsram (även om *målpopulationen* förblivit densamma). Detta ledde till att ett flertal trädgårdsodlare som tidigare inte ingick i statistiken fångats upp i undersökningarna från och med år 2014, vilket i sin tur innebär att statistiken nu är mer heltäckande, men samtidigt inte helt jämförbar med statistiken för 2008 och 2011.

Denna effekt avtar ju längre tillbaka i tiden man går eftersom tidigare års källor för rampopulationen liknade årets undersökning i högre grad och en stor del av de sedermera "nyupptäckta" företagen är relativt nystartade. Således är 2002 års statistik mer jämförbar med 2014, 2017, 2020 och 2023 års statistik än vad 2008 och 2011 års statistik är.

Den exakta effekten på statistiken går inte att utröna, men man kan få en ungefärlig bild av skillnaden genom att studera de "nyupptäckta" företagens bidrag till den totala statistiken i Trädgårdsproduktion 2014 (tablå A).

Eftersom de nyupptäckta företagen inte hade samma sammansättning som övriga företag i undersökningen, påverkas undersökningens olika variabler på olika sätt. Följaktligen utgjorde de nyupptäckta företagen till exempel bara 6,3 % av antalet företag som odlade köksväxter på friland, men hela 27,7 % av antalet företag som bedrev växthusodling.

Tablå A. "Nyupptäckta" företags karaktär och andel av respektive variabels värde i 2014 års trädgårdsstatistik

	Nyupptäckta företags andel av antalet företag	..
Nyupptäckta företags andel av antal sysselsatta	8,8 %	..
	Nyupptäckta företags andel av antalet företag	Nyupptäckta företags andel av areal eller växthusyta
Frilandsodling	12,7 %	4,1 %
Växthusodling	27,7 %	16,3 %
Prydnadsväxtodling (friland & växthus)	27,6 %	24,1 %
Köksväxtodling (friland)	6,3 %	1,2 %
Köksväxtodling (växthus)	25,5 %	13,2 %
Bärodling (friland)	14,3 %	8,8 %
Fruktodling	9,4 %	2,6 %
	Nyupptäckta företag	Övriga företag
Genomsnittligt antal sysselsatta	3,9 personer	8,0 personer
Genomsnittlig frilandsareal	2,6 ha	8,8 ha
Genomsnittlig växthusyta	1 987 kvm	3 291 kvm

Utöver detta avser de redovisade arealerna för köksväxter på friland i samtliga undersökningar före år 2011 *utnyttjad* eller *odlad* areal, medan de i 2011 års undersökning avser *sådd eller planterad* areal. I undersökningarna därefter avser arealerna istället *skördad* areal.

Arealerna från 2011 och dessförinnan är i stort sett helt jämförbara, medan den skördade arealen år 2011 i genomsnitt var 96 % av den sådda/planterade arealen (i 2011 års undersökning mättes både sådd/planterad areal och skördad areal, för att kunna utröna skillnaden).

5.2 Jämförbarhet mellan grupper

Jämförbarheten mellan redovisningsgrupper är god, även om bortfallet av små och medelstora företag är relativt sett något större än bortfallet av stora företag. Detta får mycket liten effekt på samtliga variabler utom antalet företag, där andelen små och medelstora företag är underskattat i viss mån.

5.3 Samanvändbarhet i övrigt

Trädgårdsstatistiken använder sig av samma kriterier och avgränsningar som övrig svensk jordbruksstatistik och är till största delen jämförbar med denna. I övrig jordbruksstatistik inkluderas dock vissa företag som ligger under trösklarna 0,25 hektar frilandsareal eller respektive 200 kvadratmeter växthusyta.

Övrig jordbruksstatistik kan därför uppvisa något högre antal företag och något större trädgårdsarealer än den specifika trädgårdsstatistiken.

Viss försiktighet kan också vara på sin plats när man jämför arealer och skördar gentemot annan jordbruksstatistik, eftersom variabeldefinitionerna kan skilja sig åt i olika undersökningar. I trädgårdsstatistiken redovisas bland annat den skördade arealen och bruttoproduktionen av respektive gröda, till

skillnad från den fysiska åkerarealen och nettoproduktionen som förekommer i viss annan statistik.

Uppgifterna om sysselsättning i trädgårdsstatistiken baseras på inhämtade uppgifter och kan skilja sig från liknande statistik baserad på "standardtimmar", som utgör ett beräknat sysselsättningsmått.

5.4 Numerisk överensstämmelse

Statistiken uppvisar inga brister i numerisk överensstämmelse, förutom mindre summeringsfel i vissa tabeller som beror på avrundningsfel.

Allmänna uppgifter

A Klassificeringen Sveriges officiella statistik

Statistiken ingår i Sveriges officiella statistik (SOS).

För statistik som ingår i Sveriges officiella statistik gäller särskilda regler för kvalitet och tillgänglighet, se lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken samt Statistiska centralbyråns föreskrifter (SCB-FS 2016:17) om kvalitet för den officiella statistiken.

B Sekretess och personuppgiftsbehandling

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

För att skydda enskilda personers eller företags sekretessreglerade uppgifter säkerställs att de inte kan röjas direkt eller indirekt i den statistik som offentliggörs.

Vid behandling av personuppgifter, det vill säga information som direkt eller indirekt kan hänföras till en person som är i livet, gäller lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken samt EU:s dataskyddsförordning (2016/679).

C Bevarande och gallring

Kopior av samtliga Jordbruksverkets statistiska rapporter med tillhörande kvalitetsdokument levereras till Kungliga biblioteket för bevarande.

Jordbruksverket är statistikansvarig myndighet och ansvarar för gallring och arkivering av material som används för produktion av statistik. Enligt 19 § Lagen om den officiella statistiken (2001:99) ska statistikansvarig myndighet gallra uppgifter som inte längre behövs för sitt ändamål.

Jordbruksverket bedömer att de enkätuppgifter som samlats in under den period som Jordbruksverket varit statistikansvarig myndighet ännu behövs för publicering av tidsserier och kvalitetskontroller i nuvarande publiceringar. Inga beslut om gallring har därför fattats.

D Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet förelåg enligt lagen om officiell statistik (SFS 2001:99), förordningen (2001:100) om den officiella statistiken samt Jordbruksverkets föreskrifter SJVFS 2023:22.

E EU-reglering och internationell rapportering

Statistiken används som underlag för årlig rapportering till EU:s statistikmyndighet Eurostat enligt Europaparlamentets och rådets förordningar 223/2009, 543/2009 (med ändring 2015/1557) samt 138/2004.

EU-regleringarna styr undersökningens variabeldefinitioner samt tidsramen för genomförande.

F Historik

Sedan 1970-talet har statistiska totalundersökningar genomförts huvudsakligen vart tredje år för att belysa omfattningen och produktionen inom trädgårdsodlingen. Den förra undersökningen avsåg referensåret 2020. Sedan år 2000 genomförs under mellanliggande år en mindre, kompletterande undersökning i syfte att ge en årlig uppdatering av produktionen av några av de viktigaste ätliga trädgårdsgrödorna.

G Kontaktuppgifter

Uppgiftstyp	Uppgift
Statistikansvarig myndighet	Statens Jordbruksverk
Kontaktperson	Jörgen Persson
E-post	statistik@jordbruksverket.se
Telefon	036-15 59 43